

บทวิจารณ์หนังสือ : ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ
บทเรียนแนวใหม่จากฟินแลนด์

Book Review : Finnish Lessons 2.0

What Can the World Learn from Educational Change in Finland

ผู้เขียน: ปาสี ซอห์ลเบิร์ก (Pasi Sahlberg)

ผู้แปล: วิชยา ปิตชามุก

ชนนภรณ์ อารีกุล

Chanaporn Areekul

กองบรรณาธิการ

โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Pre-Pali Udomsueksa school, Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Email: chanaporn.are@mcu.ac.th

ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ
บทเรียนแนวใหม่จากฟินแลนด์
FINNISH
LESSONS
2.0
Pasi Sahlberg
วิชยา ปิตชามุก
แปล

บทนำ

Finnish Lessons 2.0 : ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ
บทเรียนแนวใหม่จากฟินแลนด์ (What Can the World
Learn from Educational Change in Finland) คือผลงาน
เขียนของ ดร.ปาสี ซอห์ลเบิร์ก (Pasi Sahlberg) อาจารย์ผู้
เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จากมหาวิทยาลัยเฮลซิงกิและมหา
วิทยาลัยฮาร์วาร์ด ภายในหนังสือแบ่งเนื้อหาเป็น 6 บท ได้แก่
บทนำ เราทำได้ (แค่เพียงเรียนรู้จากกันและกันให้มากขึ้น)

บทที่ 1 ฝันอย่างฟินน์ ฝันที่เป็นจริง: โรงเรียนที่ดีเพื่อเด็กทุกคน บทที่ 2 ฟินแลนด์ ดินแดนแห่ง
ความย้อนแย้ง: น้อยแต่่มาก บทที่ 3 ข้อได้เปรียบของฟินแลนด์: ครู บทที่ 4 วิธีฟินแลนด์: รัฐ
สวัสดิการที่มีความสามารถแข่งขัน และ บทที่ 5 อนาคตยังสดใส? โดยเนื้อหาในบทนำ เป็นการ
นำเสนอภาพรวมของหนังสือ ประวัติส่วนตัวที่เป็นที่มาของแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือเล่ม
นี้ นอกจากนี้ ดร.ปาสี ซอห์ลเบิร์ก ยังกล่าวไว้ว่า สาธารณคดีในหนังสือเล่มนี้จะกล่าวถึงทางเลือก
ในการพัฒนาระบบการศึกษา ซึ่งเป็นทางเลือกที่แตกต่างไปจากปรัชญาการปฏิรูปการศึกษาโดย
ยึดตลาดเป็นตัวตั้ง (market-based reform) และจะอธิบายให้ผู้อ่านทราบว่า คนฟินแลนด์ทำ
อย่างไรจึงสร้างประเทศที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น ยั่งยืน และเป็นธรรมชาติ ทั้งยังมี
ระบบการศึกษาที่รัฐจัดให้เหมาะสมภาคโดยอาศัยวิถีทางของพวกเขาเอง

ขณะที่ขบวนการปฏิรูปการศึกษากำลังแผ่อิทธิพลและเริ่มแข็งแกร่งขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในประเทศที่เจริญแล้วเช่น สหรัฐอเมริกาและพื้นที่อื่น ๆ ทั่วโลก หนังสือ Finnish Lessons ของ ดร.ปาลี ซอห์ลเบิร์ก ได้ถูกตีพิมพ์ออกมา ซึ่งถือเป็นการเปิดมิติใหม่ให้แก่การศึกษา ทำให้เราเข้าใจว่าทำไมประเทศฟินแลนด์จึงได้คะแนนสูงในการประเมินผลนักเรียนในระดับนานาชาติ โดยที่ไม่เคยทำอะไรเหมือนกับที่นักปฏิรูปการศึกษาของอเมริกาหรือชาติอื่นๆ เรียกร้องเลย สำนักพิมพ์โอเพ่นเวลดส์และ วิชชา ปิดชามุก ผู้แปล ได้ร่วมกันสร้างผลงานเล่มนี้ออกมา เพื่อให้คนไทยมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐาน แนวคิดในการจัดการศึกษา นโยบายการศึกษา และการพัฒนาทักษะอาชีพครูของประเทศฟินแลนด์ แน่แน่นอนว่าประเทศไทยและฟินแลนด์นั้นมีบริบทแตกต่างกัน และเราไม่สามารถลอกเลียนแบบวิธีปฏิรูปการศึกษาของฟินแลนด์มาทั้งหมดได้ แต่บทความนี้จะนำเสนอเนื้อหาประเด็นสำคัญของหนังสือ Finnish Lessons 2.0 : ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ บทเรียนแนวใหม่จากฟินแลนด์ และประเด็นที่น่าสนใจ ที่เราสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ของคนไทยได้ ซึ่งอาจไม่คล้ายคลึงเลยกับแนวทางที่เราใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ก็เป็นได้

บทที่ 1 ฝันอย่างฟินน์ ฝันที่เป็นจริง: โรงเรียนที่ดีเพื่อเด็กทุกคน

ในบทนี้ ดร.ปาลี ซอห์ลเบิร์ก ได้เล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และการเมือง อันมีส่วนทำให้เกิดความฝันของชาวฟินแลนด์ (Finnish Dream) ที่ต้องการปฏิรูปการศึกษาและสร้างโรงเรียนรัฐที่ดีพร้อมเพื่อเด็กทุกคน นอกจากนี้ยังอธิบายภาพวิวัฒนาการของฟินแลนด์ จากประเทศเกษตรกรรมที่ยากจนและมีการศึกษาระดับปานกลาง ได้เลื่อนสถานะเป็นประเทศของสังคมแห่งการเรียนรู้ และมีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง

นับตั้งแต่เดือนธันวาคมปี 1939 ถึงเดือนกันยายนปี 1945 ประเทศฟินแลนด์อยู่ในสภาวะสงครามอย่างยาวนาน และหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา วิวัฒนาการของระบบการศึกษาและเศรษฐกิจของฟินแลนด์แบ่งได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ปี 1945-1970 ฟินแลนด์เริ่มเปลี่ยนจากชาติเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมและมีการส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทางการศึกษา ช่วงที่ 2 ปี 1965-1990 เกิดความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมากขึ้นในฟินแลนด์ ทำให้มีการสร้างโรงเรียนรัฐแบบผสมมากขึ้นตามด้วย และ ช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี 1985 จนถึงปัจจุบัน ฟินแลนด์ได้เลื่อนสถานะเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) และมีเทคโนโลยีขั้นสูง และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษา เห็นได้ว่าผลพวงหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ทำให้การศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย และเกิดวิสัยทัศน์ร่วมของคนทั้งประเทศคือ “หากฟินแลนด์ต้องการการยอมรับในฐานะสมาชิกของประชาคมชาติตะวันตกที่เป็นประชาธิปไตย และต้องการเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจแบบตลาด ประเทศฟินแลนด์ต้องมีประชากรที่มีการศึกษาดีขึ้นกว่าในอดีตให้ได้” เห็นได้ว่าการศึกษาไม่ใช่ภารกิจของครู อาจารย์ โรงเรียนหรือกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่

คนทั้งประเทศ ทุนทางสังคม และสรรพกำลังต่าง ๆ ต้องช่วยกันอย่างเต็มตามศักยภาพเพื่อเป้าหมายสำคัญคือการสร้างโรงเรียนที่ดีให้เด็กทุกคนในประเทศอย่างเสมอภาคกัน

บทที่ 2 ฟินแลนด์ ดินแดนแห่งความย้อนแย้ง: น้อยแต่มาก

ในบทนี้ ดร.ปาลิ ซอห์ลเบิร์ก ได้ตอบคำถามที่คนทั่วโลกต่างตั้งข้อสงสัยกับฟินแลนด์ เช่น ระบบการศึกษาของฟินแลนด์ดีแค่ไหนเช่นนี้มาตลอดหรือไม่? ระบบการศึกษาที่ประสบความสำเร็จต้องมีลักษณะอย่างไร? การที่ฟินแลนด์มีสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่ค่อยหลากหลายเอื้อให้ประเทศมีระบบการศึกษาที่เป็นเลิศมากน้อยขนาดไหน? ประเทศฟินแลนด์สามารถพัฒนาให้เกิดความร่วมมือในระบบการศึกษา สร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมสำหรับทุกคน และเผยแพร่วิธีการสอนคุณภาพสูงไปยังโรงเรียนและห้องเรียนส่วนมากโดยใช้งบประมาณไม่สูงนักได้อย่างไร? เพียงแค่เห็นคำถามเหล่านี้ ผู้ที่สนใจในคำตอบของ ดร.ปาลิ ซอห์ลเบิร์ก จะเพลินไปกับ การอ่านบทที่ 2 จนวางหนังสือไม่ลงเลยทีเดียว ความสำเร็จด้านการศึกษาของฟินแลนด์เป็นผลมาจากนโยบายการศึกษาซึ่งย้อนแย้งและแตกต่างอย่างชัดเจนจากวิธีคิดในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศอื่น ๆ ระบบการศึกษาที่ได้ผลเป็นเลิศนี้ทำให้ประเทศฟินแลนด์มีความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ โดยสะท้อนให้เห็นผ่านลักษณะ 4 ประการ ต่อไปนี้ 1) ระดับการศึกษาของประชากรวัยผู้ใหญ่สูงขึ้น 2) ความเสมอภาคทางการศึกษากระจายตัวในวงกว้าง 3) นักเรียนเรียนรู้อย่างดีขึ้นโดยวัดจากผลประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนระดับนานาชาติ และ 4) การใช้ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จดังกล่าวกลับเกิดขึ้นจากความน้อยแต่เกิดผลที่ยิ่งใหญ่แบบมินิมัลลิสม์ (minimalism) ดังที่คนฟินแลนด์เชื่อว่า “เล็กนั้นงาม” ซึ่งย้อนแย้งกับหลายประเทศทั่วโลก ความย้อนแย้งของระบบการศึกษาในฟินแลนด์ที่เห็นได้อย่างชัดเจนมี 3 ประการ ได้แก่

1) สอนน้อย เรียนรู้มาก ซึ่งท้าทายตรรกะของคนทั่วไปที่มักจะแก้ปัญหาความสามารถทางการเรียนรู้ด้วย การเพิ่มระยะเวลาเรียนในระบบการศึกษา แต่นักเรียนฟินแลนด์ทำในสิ่งตรงข้ามเพราะใช้เวลาที่โรงเรียนในแต่ละวันน้อยกว่านักเรียนในอีกหลายประเทศ การเพิ่มเวลาสอน แต่ครูในฟินแลนด์มีชั่วโมงสอนน้อยกว่าครูในอเมริกาเกือบครึ่งหนึ่ง และมีความรับผิดชอบอื่นต้องทำมากกว่าแค่การสอน ซึ่งเป็นการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู (professional learning community) อย่างแท้จริง และ การเพิ่มปริมาณการบ้าน แต่นักเรียนฟินแลนด์กลับทำการบ้านน้อยมาก โดยเวลาทำการบ้านไม่เกินครึ่งชั่วโมงต่อวัน เพราะนักการศึกษาฟินแลนด์นั้นเชื่อว่า การทำการบ้านที่มากขึ้นไม่ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้นเสมอไป โดยเฉพาะถ้านั้นไม่ท้าทายสติปัญญาของผู้เรียน การบ้านก็ไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้เลย

2) สอนน้อย เรียนรู้มาก การศึกษาของประเทศต่างๆ มักอยู่บนพื้นฐานของการสอบแข่งขันด้วยข้อสอบมาตรฐานและการจัดสอบโดยหน่วยงานภายนอกบ่อยๆ เพื่อตัดสินความก้าวหน้าของนักเรียนและปรับปรุงคุณภาพด้านวิชาการของโรงเรียน แต่นักเรียนฟินแลนด์นั้นกลับไม่ต้องสอบโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานบ่อยเหมือนนักเรียนประเทศอื่น การประเมินผลนักเรียนฟินแลนด์จะใช้การบูรณาการระหว่างการประเมินผลในห้องเรียนโดยครู การประเมินความ

ก้าวหน้าของนักเรียนแบบรอบด้าน (comprehensive evaluation) และการวัดความก้าวหน้า โดยหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้การทดสอบจัดให้มีทุก 3 หรือ 4 ปี โดยจะสุ่มตัวอย่างนักเรียน ประมาณร้อยละ 10 ของระดับชั้นเกรด 6 และเกรด 9 เท่านั้น รัฐบาลฟินแลนด์จึงใช้จ่ายงบประมาณไปกับการทดสอบน้อยกว่าหลายประเทศทั่วโลกอย่างเห็นได้ชัด

3) ยกระดับความเสมอภาคด้วยการเพิ่มความหลากหลาย สถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของฟินแลนด์กำลังพบกับความหลากหลายคล้ายๆ กับนานาประเทศทั่วโลก ในห้องเรียนปกติของฟินแลนด์จึงมีนักเรียนที่มีความสามารถ ความสนใจและชาติพันธุ์แตกต่างกัน แต่ระบบการศึกษาของฟินแลนด์กลับดำเนินตามหลักการของการไม่แบ่งแยกและสามารถยกระดับความเสมอภาคทางการศึกษาได้ ในขณะที่ห้องเรียนและโรงเรียนที่มีความหลากหลายมากขึ้น

บทที่ 3 ข้อได้เปรียบของฟินแลนด์: ครู

ในบทนี้ ดร.ปาลิ ซอห์ลเบิร์ก ได้อธิบายคุณลักษณะของวิชาชีพครู การฝึกหัดครู ขอบข่าย ความรับผิดชอบของครู และการสร้างความเป็นมืออาชีพของครูอย่างเป็นระบบ ช่วยเปลี่ยนระบบ การศึกษาของฟินแลนด์ได้อย่างไร อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านจะเข้าใจในเรื่องดังกล่าวได้ดี ถ้าทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของงานสอนหนังสือในอดีตของสังคมฟินแลนด์เสียก่อน เพื่อที่จะได้เข้าใจ ว่า เพราะเหตุใดงานสอนและอาชีพครูจึงได้รับความนิยมมากและเป็นอาชีพในฝันของคนที่เก่ง ที่สุดและทุ่มเทที่สุดเท่า่นั้น

เพราะ “การรู้หนังสือคือกระดูกสันหลังของวัฒนธรรมฟินแลนด์” ดังนั้นอาชีพครู หรืออาชีพสอนให้รู้หนังสือจึงได้รับความเคารพนับถืออย่างสูงและได้รับความนิยมอย่างมากใน สังคมฟินแลนด์ ผู้ที่จะผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนหลักสูตรฝึกหัดครูได้ จึงต้องมีคะแนนสอบที่ สูง บุคลิกภาพดี มีทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นเลิศ และมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะ ทำงานเป็นครู นอกจากนี้การฝึกหัดครูของฟินแลนด์ยังเน้นการพัฒนาว่าที่คุณครูอย่างสมดุล ทั้งความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถทางวิชาชีพ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษไปที่การ สร้างทักษะการคิดเรื่องการสอน (pedagogical thinking skill) ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถจัดการ เรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย การฝึกหัดครูของฟินแลนด์ในปัจจุบันได้รับอิทธิพล อย่างมากจากงานวิจัยและความก้าวหน้าในสาขาการฝึกหัดครูของมหาวิทยาลัยชั้นนำหลายแห่ง ของโลก มหาวิทยาลัยของฟินแลนด์ทั้ง 8 แห่งที่เปิดหลักสูตรฝึกหัดครูมียุทธศาสตร์และหลักสูตร ที่สอดคล้องกัน เพื่อให้แน่ใจว่า ว่าที่คุณครูที่เป็นผลผลิตของมหาวิทยาลัยจะเป็นครูที่มีคุณภาพ ของประเทศได้อย่างแน่นอน

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การฝึกหัดครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (research-based teacher education) เป็นการบูรณาการระหว่างทฤษฎีการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย และการฝึกประสบการณ์อาชีพครู องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญต่อหลักสูตรฝึกหัดครูของ ฟินแลนด์เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีสาระสำคัญตอนหนึ่งที่ ฮันเนเล เนียมิ (Hannale Niemi) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับหลักการสำคัญ 3 ประการ ของการฝึกหัดครูนักวิจัยไว้ ได้แก่ 1) ครูต้องมีความรู้สึกซึ่งเกี่ยวกับงานวิจัยในสาขาที่ตนสอน

2) ครูต้องมีจิตใฝ่วิจัย (research-oriented attitude) และ 3) การฝึกหัดครูควรเป็นหัวข้อสำหรับการศึกษาและค้นคว้าวิจัยด้วย

บทที่ 4 วิธีฟินแลนด์: รัฐสวัสดิการที่มีความสามารถแข่งขัน

ในบทนี้ ดร.ปาลี ซอห์ลเบิร์ก ได้อภิปรายถึงนโยบายการศึกษาของฟินแลนด์ที่ขานรับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของนานาชาติ และเชื่อมโยงกับรูปแบบรัฐสวัสดิการและพัฒนาการในภาพรวมของเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งประเด็นหลักที่บทนี้ต้องการนำเสนอคือ นโยบายด้านการศึกษาที่ต้องการบรรลุความเป็นเลิศในเชิงระบบ ต้องมีรากฐานอยู่บนมุมมองภาพรวมการกำหนดนโยบายและภาวะผู้นำที่ยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับองค์ประกอบทั้งหมด และไม่ไปบ่อนทำลายความสัมพันธ์อันซับซ้อนที่เกิดขึ้นระหว่างนโยบายรัฐของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา มีนโยบายการศึกษาและหลักการปฏิรูปที่เด่นชัด 5 ประการ ที่ขบวนการปฏิรูปการศึกษาระดับโลก (Global Education Reform Movement: GERM) ยึดเป็นแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แต่หลักการดังกล่าวกลับตรงข้ามกับสิ่งที่ฟินแลนด์ยึดเป็นโมเดล ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้

ขบวนการปฏิรูปการศึกษาระดับโลก (GERM)	โมเดลของฟินแลนด์ (Finnish Model)
- การแข่งขันระหว่างโรงเรียน	- ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน
- การเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	- การเรียนรู้ที่ปรับให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละคน
- เน้นความรู้ด้านการอ่านเขียนและคำนวณ	- เน้นการพัฒนาผู้เรียนในองค์รวม
- มาตรฐานความรับผิดชอบโดยอิงจากผลสอบ	- การมอบหมายความรับผิดชอบที่มีฐานมาจากความเชื่อใจ
- การเลือกโรงเรียน	- ความเสมอภาคของผลลัพธ์

แม้ฟินแลนด์จะไม่เคยนำองค์ประกอบของ GERM มาใช้ แต่ฟินแลนด์ก็ไม่ได้ต้องการบอกว่าตนเองแตกต่างกับประเทศอื่นอย่างสุดขีด สิ่งนี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะว่า เราสามารถสร้างระบบการศึกษาที่ดีขึ้นได้โดยใช้นโยบายทางเลือก ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศเราเอง การพัฒนาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดวัฒนธรรมของความหลากหลาย ความเชื่อใจ และความเคารพกันและกันทั้งภายในสังคมฟินแลนด์โดยรวมและในระบบการศึกษา ซึ่ง ดร.ปาลี ซอห์ลเบิร์ก เรียกสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ว่า วิธีฟินแลนด์ อันเป็นหนทางของมืออาชีพและความเป็นประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่เติบโตมาจากเบื้องล่าง กำหนดทิศทางโดยเบื้องบน และได้รับแรงสนับสนุนและแรงกดดันจากด้านข้าง ทั้งหมดนี้ล้วนทำให้ประเทศฟินแลนด์มีระบบเศรษฐกิจที่มีความสามารถแข่งขัน อัตราการทุจริตต่ำ ประชากรมีคุณภาพชีวิตดี มีรูปแบบวิถีชีวิตที่พัฒนาไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแท้จริง

บทที่ 5 อนาคตยังสดใส

ในบทนี้ ดร.ปาลี ซอห์ลเบิร์ก ได้นำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

1) การบรรลุเป้าหมายในการสร้างระบบการศึกษาคอนเป็นเลิศ โดยใช้วิธีที่แตกต่างไปจากคนอื่น

2) ปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จด้านการศึกษาดังแต่ทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา

3) การชี้แนะให้ชาวฟินแลนด์สร้างวิสัยทัศน์แห่งอนาคตเพื่อแก้ไขปรับปรุงการสอนของโรงเรียนและการศึกษาของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

4) การหาคำตอบว่า ฟินแลนด์จะยังคงรักษาความสำเร็จด้านการศึกษาต่อไปในอนาคตหรือไม่ ทำยสุดเนื้อหาในบทนี้จะบอกให้เราทราบว่า ฟินแลนด์ต้องเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ถึงแม้ว่าระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้จะได้รับคำสรรเสริญเยินยอว่าเป็นเลิศและดูเหมือนว่ากำลังไปได้สวยก็ตามที

การที่ฟินแลนด์ประสบความสำเร็จได้อย่างทุกวันนี้ ต้องยกความดีความชอบให้ความกล้าที่จะแตกต่างจากคนส่วนมาก ในขณะที่ผู้อื่นปรารถนาจะสร้างปัจเจกผู้เป็นเลิศ ฟินแลนด์กลับทำทุกวิถีทางเพื่อสร้างความเสมอภาค หลายประเทศยอมให้ใครก็ได้มาสอนหนังสือ แต่ฟินแลนด์ต้องการครูที่เป็นมืออาชีพขั้นสูงเท่านั้น และหากมีคำถามถึงเบื้องหลังของผลงานด้านการศึกษาที่เป็นเลิศ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษามักให้คำตอบที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่อไปนี้ ได้แก่

1) เปร์สุโกอูลู (โรงเรียนที่จัดการศึกษา 9 ปี แบบไม่แบ่งแยก) มอบโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันแก่พลเมืองทุกคน

2) งานสอนหนังสือเป็นวิชาชีพที่สร้างแรงบันดาลใจและดึงดูดเยาวชนชาวฟินน์จำนวนมาก

3) ฟินแลนด์ใช้นโยบายมาตรฐานความรับผิดชอบที่ชาญฉลาด

4) นโยบายหลักของการศึกษาคือการเสริมสร้างความเสมอภาคของผลการเรียนรู้

5) ระบบการศึกษาของฟินแลนด์เป็นระบบที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืนและมีเสถียรภาพทางการเมือง แม้ฟินแลนด์จะมีวิถีทางการศึกษาของตน แต่ก็ตั้งใจฟังคำแนะนำของประเทศอื่น ๆ อยู่เสมอว่าอะไรบ้างที่จำเป็นต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนและการเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ๆ ในด้านการศึกษา

เนื้อหาในหนังสือทั้ง 6 บท ได้นำเสนอสาระเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของฟินแลนด์ได้อย่างครอบคลุม แม้ผู้อ่านจะได้เรียนรู้ระบบการศึกษาของฟินแลนด์ แต่ ดร.ปาลี ซอห์ลเบิร์กมิได้ต้องการให้ชาติอื่นๆ หันมาใช้ระบบการศึกษาของฟินแลนด์หรือแม้แต่ใช้องค์ประกอบบางอย่างของระบบเลย ผู้เขียนหวังเพียงว่าผู้อ่านจะได้เรียนรู้บทเรียนเพียง 3 ข้อเท่านั้น ได้แก่

1) การหันมาทบทวนนโยบายการศึกษาที่สนับสนุนการเลือกโรงเรียน การแข่งขัน และการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2) การหันมาทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับครู

3) การผสมผสานธรรมเนียมดั้งเดิมของชาติกับอิทธิพลของต่างประเทศอย่างชาญฉลาด

และท้ายที่สุด ถ้าเราเชื่อว่า “การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ” ในการปฏิรูปประเทศจึงต้องเริ่มต้นด้วยการปฏิรูปการศึกษาเสียก่อน Finnish Lessons 2.0: ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ บทเรียนแนวใหม่จากฟินแลนด์ น่าจะเป็นหนังสือที่ควรค่าแก่การอ่าน เพื่อสร้างรากฐานแนวคิดในการพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

ปาสี ซอห์ลเบิร์ก. (2559). **Finnish Lessons 2.0: ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ บทเรียนแนวใหม่จากฟินแลนด์**. แปลจาก Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?. แปลโดย วิชยา ปิดชามุก. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส์.

TRANSLATED THAI REFERENCES

Sahlberg, Pasi. (2016). **Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland**. Translated by Wichaya Pidchamook. Bangkok: Openworlds.